



แถลงการณ์ร่วมขององค์กรภาคประชาสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม พิธีสาร พ.ศ. 2557 ประกอบอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานบังคับ พ.ศ. 2473

เกือบ 40 ปีที่แล้ว ประเทศไทยให้สัตยาบันรับรอง [อนุสัญญาว่าด้วยแรงงานบังคับ](#) ที่จัดทำโดยองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization - ILO) เพื่อจัดการเอาคนลงเป็นทาส และแรงงานบังคับในทุกรูปแบบ และไม่ถึงสี่เดือนที่แล้ว ประเทศไทยยังให้สัตยาบันรับรอง [พิธีสารเลือกรับ พ.ศ. 2557 ของอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานบังคับ](#) (P29) ฉบับที่มีการแก้ไขล่าสุด ซึ่งกำหนดให้รัฐซึ่งให้สัตยาบันรับรอง ต้องคุ้มครองและชดเชยผู้เสียหายจากแรงงานบังคับ และกำหนดบทลงโทษอย่างเหมาะสมต่อผู้กระทำความผิด

ในปัจจุบัน รัฐบาลไทยแสดงเจตนาธรรมที่จะบัญญัติกฎหมาย ให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับพิธีสารขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ โดยการออก “พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและขจัดแรงงานบังคับ” หรือที่มักเรียกกันทั่วไปว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยแรงงานบังคับ พวกเขาซึ่งเป็นองค์กรที่มีชื่อด้านทำยขอชมเชยรัฐบาลไทยต่อความก้าวหน้านี้ แต่อย่างไรก็ตามยังมีสิ่งที่จะต้องทำอีกมาก เราขอกระตุ้นรัฐบาลไทยให้คำนึงถึงเงื่อนไขที่สำคัญสองประการในการดำเนินงานต่อไป

ประการแรก นิยามของคำว่า แรงงานบังคับ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยแรงงานบังคับฉบับใหม่ของไทย ต้องสอดคล้องกับนิยามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานบังคับขององค์การแรงงานระหว่างประเทศที่ว่า “แรงงานบังคับหมายถึง งานหรือบริการทุกชนิดที่เกิดจากการบังคับให้คนทำ โดยชู้ว่าจะมีการลงโทษ และโดยที่คนเหล่านั้นไม่ได้สมัครใจทำ”

เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องใช้นิยามเช่นนี้ในทุกข้อบทของกฎหมายไทย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความลักลั่นหรือเกิดช่องโหว่ของกฎหมาย หากไม่มีนิยามที่ชัดเจนเกี่ยวกับแรงงานบังคับในทุกรูปแบบ อาจขัดขวางการจำแนกและการคุ้มครองอย่างเป็นผลต่อผู้เสียหายทุกคน รวมทั้งการเข้าถึงการเยียวยาที่เหมาะสม ตามข้อกำหนดในอนุสัญญาและพิธีสารขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ



ประการที่สอง ต้องกำหนดให้แรงงานบังคับเป็นความผิดทางอาญาเป็นการเฉพาะ ในปัจจุบัน การเอาผิดกับการใช้แรงงานบังคับในประเทศไทย ต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่เน้นย้ำใน**บทวิเคราะห์** ล่าสุดขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ด้วยเหตุดังกล่าว แม้ตระหนักว่าแรงงานบังคับเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดการค้ามนุษย์ ซึ่งถือเป็นฐานความผิดอย่างหนึ่ง แต่เฉพาะการใช้แรงงานบังคับเพียงอย่างเดียวยังไม่พอน่าหนักมากพอที่จะนำไปสู่การฟ้องร้องดำเนินคดี จึงต้องมีการแก้ไขข้อบกพร่องเหล่านี้ การขจัดแรงงานบังคับไม่อาจเกิดขึ้นได้หากไม่มีข้อบทที่นำไปสู่การดำเนินคดีต่อการแสวงหาประโยชน์ด้านแรงงานที่ร้ายแรง ซึ่งในบางกรณีอาจไม่ได้เป็นผลมาจากการค้ามนุษย์ หรืออาจเกิดขึ้นในบริบทที่ไม่ได้มีการค้ามนุษย์อย่างชัดเจน

เราจึงขอกระตุ้นรัฐบาลไทยและกระทรวงแรงงาน ให้ทบทวนนิยามของคำว่า แรงงานบังคับ และข้อบทที่กำหนดบทลงโทษ ตามที่ปรากฏในร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยแรงงานบังคับ เพื่อให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับพิธีสารที่เพิ่งมีการให้สัตยาบันรับรอง และกำหนดให้แรงงานบังคับเป็นความผิดอาญาเป็นการเฉพาะ ในกฎหมายเพื่อต่อต้านการใช้แรงงานบังคับ

ความพยายามของสมาคมการประมงแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน (กกร.) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักของภาคเอกชนทั้งสามแห่ง ได้แก่ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย ที่ไม่ยอมรับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยแรงงานบังคับในการทำประชาพิจารณ์ครั้งล่าสุดโดยสิ้นเชิง ไม่ใช่เรื่องน่าประหลาดใจ แต่เป็นสิ่งที่น่าผิดหวังอย่างยิ่ง

ความพยายามของสมาคมการประมงแห่งประเทศไทย ในการแทรกแซงการทำประชาพิจารณ์ครั้งล่าสุดที่กระทรวงแรงงานเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2561 สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนถึงทัศนคติในเชิงลบและเป็นปรปักษ์ของฝ่ายนายจ้าง ซึ่งขัดขวางความพยายามให้เกิดการอภิปรายอย่างสร้างสรรค์ เกี่ยวกับการพัฒนากฎหมายและกระบวนการนิติบัญญัติ การดำเนินงานในลักษณะนี้ของสมาคมการประมงแห่งประเทศไทย ขัดขวางโอกาสสำคัญที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายและกฎหมาย และการทำประชาพิจารณ์เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกันของทุกภาคส่วน



เพื่อให้สามารถบรรลุข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหาของกฎหมายนี้ เราจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย สามารถแสดงความคิดเห็น และต้องเคารพความเห็นเหล่านี้ โดยเฉพาะความเห็นจากผู้ซึ่งทำงานในภาคส่วนที่มีความเสี่ยงมากที่สุดต่อการใช้แรงงานบังคับ รวมทั้งอุตสาหกรรมประมงและอื่น ๆ ที่มีการใช้แรงงานอย่างเข้มข้น ด้วยเหตุดังกล่าว รัฐบาลจึงควรปฏิบัติตามแนวทางที่ดีที่สุดเพื่อส่งเสริมการอภิปรายแลกเปลี่ยนอย่างเป็นประชาธิปไตย

ในการสนับสนุนให้มีการปฏิบัติอย่างเต็มที่และเป็นผล ตามมาตรฐานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ องค์การนายจ้างของไทยควรตระหนักว่า พวกเขาสามารถเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกได้ ด้วยการส่งเสริมความน่าเชื่อถือและหนักแน่นต่อประชาคมโลกว่า ทั้งรัฐบาลและบริษัทของไทย ยึดมั่นอย่างจริงจังต่อการจัดการค้ามนุษย์ แรงงานบังคับ และการแสวงหาประโยชน์ในรูปแบบอื่น ๆ ให้หมดสิ้นไปจากขั้นตอนการดำเนินงานและการผลิตในห่วงโซ่อุปทาน

การให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานบังคับและพิธีสารเลือกรับ พ.ศ.2557 ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ จึงนับเป็นก้าวที่สำคัญของรัฐบาลไทย โดยเฉพาะสำหรับอุตสาหกรรมประมงและอุตสาหกรรมอาหารทะเลของไทย ซึ่งที่ผ่านมาถูกวิพากษ์วิจารณ์จากปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนและแรงงานบังคับอย่างกว้างขวาง

ยังคงมีผู้ชายและเด็กผู้ชายชาวไทย พม่า กัมพูชา เวียดนาม และอินโดนีเซียที่ตกเป็นเหยื่อของแรงงานบังคับ ทั้งในเรือประมงของไทยและต่างชาติ ทั้งนี้จากข้อมูลในรายงานการค้ามนุษย์ของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ (US State Department Trafficking in Persons - TIP Report)

หลายคนถูกบังคับให้ทำงานกลางทะเลเป็นเวลาติดต่อกันหลายปี โดยไม่ได้รับค่าจ้างหรือแทบไม่ได้รับค่าจ้างเลย บางคนต้องทำงานนานถึง 18-20 ชั่วโมงต่อวัน เป็นเวลาเจ็ดวันต่อสัปดาห์ จากการบอกเล่าโดยตรงของพวกเขา ซึ่งให้เห็นปัญหาการข่มขู่ การทำร้ายร่างกาย และแม้กระทั่งการสังหาร กรณีที่คนงานเจ็บป่วย พยายามหลบหนี หรือขัดขืนคำสั่ง แม้คนงานบางส่วนจะหลบหนีมาได้ แต่ก็ประสบปัญหาในการเดินทางกลับบ้านเกิด เนื่องจากยังไม่ได้รับค่าจ้างที่ค้างจ่าย และเนื่องจากไม่มีเอกสารประจำตัวตามกฎหมาย หรือไม่มีหนทางเดินทางกลับบ้านได้อย่างปลอดภัย

ด้วยเหตุดังกล่าว ทางกลุ่มที่มีรายชื่อด้านท้ายขอกระตุ้นบุคคล ภาคธุรกิจ หน่วยงาน และรัฐบาลทั่วโลก ให้เรียกร้องรัฐบาลไทยให้แสดงความเป็นผู้นำ เพื่อส่งเสริมการป้องกันแรงงานบังคับ และการฟ้องร้องดำเนินคดี รวมทั้งการคุ้มครองผู้เสียหาย และกำหนดเนื้อหาในกฎหมายไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ



ด้วยควมนับถือ

สหพันธ์แรงงานและสภาอุตสาหกรรมแห่งสหรัฐอเมริกา (American Federation of Labor and Congress of Industrial Organizations: AFL-CIO)

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล (Amnesty International)

องค์กรต่อต้านการค้าแรงงานทาสสากล (Anti-Slavery International)

สภาสหภาพแรงงานออสเตรเลีย (Australian Council of Trade Unions: ACTU)

สมาคมมิตรภาพแรงงานข้ามชาติกัมพูชาประจำประเทศไทย (Cambodian Friendship Migrant Workers Association in Thailand: CFAT)

ศูนย์สมาพันธ์แรงงานและสิทธิมนุษยชน (Center for Alliance of Labor and Human Rights: CENTRAL)

มูลนิธิสานวัฒนธรรม (Cross Cultural Foundation: CrCF)

ภาคีเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมเพื่ออาหารทะเลที่เป็นธรรมและยั่งยืน (Thai CSO Coalition for Ethnic and Sustainable Seafood)

มูลนิธิความยุติธรรมเชิงสิ่งแวดล้อม (Environmental Justice Foundation: EJF)

องค์การจริยธรรมพื้นฐานทางการค้า (Ethical Trading Initiative: ETI)

ฟินน์ วอทช์ (FinnWatch)

เครือข่ายเพื่อสิทธิแรงงานประมง (Fishers Rights Network: FRN)

ฟิช ไวส์ (FishWise)

ฟอร์ติฟายไรท์ (Fortify Rights)

มูลนิธิเพื่อการศึกษาและการพัฒนา (Foundation for Education and Development: FED)

ฟร็ดอม ฟัน (Freedom Fund)

ฟร็ดอม ยูไนเต็ด (Freedom United)

มูลนิธิสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา (Human Rights and Development Foundation: HRDF)

ฮิวแมนไรท์ แอท ซี (Human Rights At Sea)

ฮิวแมนไรท์ วอทช์ (Human Rights Watch)

ฮิวแมนนิตี ยูไนเต็ด แอ็คชั่น (Humanity United Action)

มูลนิธิไอเจเอ็ม (IJM Foundation)



- สหพันธ์เพื่อสิทธิมนุษยชนสากล (International Federation for Human Rights: FIDH)
- สภาสิทธิแรงงานนานาชาติ (International Labor Rights Forum: ILRF)
- สหพันธ์แรงงานขนส่งระหว่างประเทศ (International Transport Workers' Federation: ITF)
- มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน (Labour Rights Promotion Network Foundation: LPN)
- มูลนิธิมานุษยะ (Manushya Foundation)
- เครือข่ายการย้ายถิ่นในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (Mekong Migration Network: MMN)
- มูลนิธิเพื่อสุขภาพและการเรียนรู้ของแรงงานกลุ่มชาติพันธุ์ (MAP Foundation)
- สภาผู้ย้ายถิ่นในเอเชีย (Migrant Forum in Asia: MFA)
- เครือข่ายเพื่อสิทธิแรงงานข้ามชาติ (Migrant Workers Rights Network: MWRN)
- เครือข่ายองค์กรด้านประชากรข้ามชาติ (Migrant Working Group: MWG)
- มูลนิธิรักษ์ไทย (Raks Thai Foundation)
- องค์กรทะเลไร้อาส (Slave Free Seas)
- สมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (State Enterprises Workers' Relations Confederation: SERC)
- ศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล ศรีราชา (Stella Maris Sriracha)
- เครือข่ายหยุดยั้งการค้ามนุษย์ออสเตรเลีย (STOP THE TRAFFIK Australian Coalition)
- สวีดวอช (SwedWatch)
- เครือข่ายธุรกิจเพื่อสิทธิมนุษยชน ประเทศไทย (Thai BHR Network)
- สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน (Union for Civil Liberty: UCL)
- โบสถ์ยูนิตัน ออสเตรเลีย, ไชนอดและแทสมาเนีย (Uniting Church of Australia Synod of Victoria and Tasmania)
- เวริเต้ (Verité)
- องค์การผู้หญิงเพื่อทะเล (Women4Oceans)